

SMURTO IR PATYČIŲ PREVENCIJOS IR INTERVENCIJOS VYKDYMO

„GRAVITAS SCHOLA“ MOKYKLOJE TVARKOS

APRAŠAS

I SKYRIUS

BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Smurto ir patyčių prevencijos ir intervencijos vykdymo mokyklos tvarkos aprašas parengtas vadovaujantis Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2017m. kovo 22d. įsakymu Nr. V190 Smurto prevencijos įgyvendinimo mokyklose rekomendacijomis; Lietuvos Respublikos švietimo įstatymu 2016 m. spalio 18 d. Nr. XII-2685; Lietuvos Respublikos vaiko teisių apsaugos pagrindų įstatymu 2017 m. vasario 14 d. Nr. XIII-204, Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2017 m. rugpjūčio 3 d. įsakymu Nr. V-625 Dėl rekomendacijų mokykloms dėl smurto artimoje aplinkoje atpažinimo kriterijų ir veiksmų, kilus įtarimui dėl galimo smurto artimoje aplinkoje patvirtinimo.
2. Smurto ir patyčių prevencijos ir intervencijos vykdymo mokyklos tvarkos aprašo (toliau – Tvarkos aprašas) paskirtis – padėti “Gravitas schola” mokyklos bendruomenei užtikrinti psichologiškai, dvasiškai ir fiziškai sveiką, saugią, užkertančią kelią smurto, patyčių apraiškoms aplinką.
3. Tvarkos aprašas nustato patyčių stebėsenos, prevencijos ir intervencijos vykdymą individualiu klasės, mokyklos, šeimos lygmeniu mokykloje.
4. Tvarkos aprašas remiasi šiais principais:
 - 4.1. į smurtą ir patyčias būtina reaguoti nepriklausomai nuo jų turinio (dėl lyties, seksualinės orientacijos, negalės, religinės ar tautinės priklausomybės, išskirtinių bruožų ar kt.) ir formos;
 - 4.2. kiekvienas mokyklos administracijos atstovas, pedagogas, švietimo pagalbos specialistas ar kitas mokyklos darbuotojas, pastebėjęs ar sužinojęs apie smurtą ir patyčias, privalo reaguoti ir stabdyti;
 - 4.3. veiksmų turi būti imamasi visais atvejais, nepriklausomai nuo pranešančiųjų apie smurtą ir patyčias amžiaus ir pareigų, bei nepriklausomai nuo besityčiojančiųjų ar patiriančių smurtą ir patyčias amžiaus ir pareigų;

4.4. visi mokyklos bendruomenės nariai turi būti supažindinti su mokyklos smurto ir patyčių prevencijos, intervencijos vykdymo tvarka pasirašytinai. Mokiniai bei mokinių tėvai su tvarka, reglamentuota apraše, turi būti supažindinti klasės valandėlių ir tėvų susirinkimo metu ir patvirtinti tai savo parašu.

5. Tvarkos apraše vartojamos sąvokos:

5.1. Smurtas prieš vaiką – veikimu ar neveikimu vaikui daromas tiesioginis ar netiesioginis tyčinis fizinis, psichologinis, seksualinis poveikis, garbės ir orumo nepaisymas ar nepriežiūra, dėl kurių vaikas patiria žalą ar pavojų gyvybei, sveikatai, raidai. Išskiriamos šios smurto formos: fizinis smurtas (mušimas, purtymas, tampymas ir kt.), psichologinis smurtas (atstūmimas, fizinis ir emocinis apleistumas, ignoravimas ir kt.), seksualinis smurtas (seksualiniai santykiai, lytinių organų demonstravimas vaikams ir kt.), nepriežiūra (fizinis apleistumas, kai netenkinami vaiko fiziologiniai ir higienos poreikiai, emocinis apleistumas, kai nebendraujama su vaiku, socialinis apleistumas, kai nesirūpinama vaiko išsilavinimu).

5.2. patyčios – tai psichologinę ar fizinę jėgos persvarą turinčio asmens ar asmenų grupės tyčiniai, pasikartojantys veiksmai, siekiant pažeminti:

5.2.1. **žodinės patyčios:** pravardžiavimas, grasinimas, ujimas, užgauliojimas, užkabinėjimas, erzinimas, žeminimas ir kt.;

5.2.2. **fizinės patyčios:** mušimas, spardymas, spaudimas, dusinimas, užkabinėjimas, turtinė žala ir kt.;

5.2.3. **socialinės patyčios:** socialinė izoliacija arba tyčinė atskirtis, gandų skleidimas ir kt.

5.2.4. **kibernetinės patyčios:** skaudinančių ir gąsdinančių asmeninių tekstinių žinučių ir/ar paveikslėlių siuntinėjimas, viešų gandų skleidimas, asmeninių duomenų ir komentarų skelbimas, tapatybės pasisavinimas, siekiant sugriauti gerą vardą arba santykius, pažeminti ir kt.

5.3. Patyčių dalyviai:

5.3.1. patyčias patiriantis vaikas – mokinys, iš kurio yra tyčiojamasi.

5.3.2. besityčiojantysis/skriaudėjas – vaikas ar suaugęs, inicijuojantis patyčias ir/ar prisidedantis prie jų.

5.3.3. patyčias patiriantis suaugęs – administracijos atstovas, pedagogas, švietimo pagalbos specialistas ar techninis darbuotojas, iš kurio tyčiojasi bet kuris bendruomenės narys.

5.3.4. patyčių stebėtojas – bet kuris bendruomenės narys, matantis ar žinantis apie patyčias.

6. Mokykloje draudžiama bet kokia smurto ir patyčių forma, nukreipta:

- 6.1. mokinių prieš mokinius;
- 6.2. švietimo įstaigų darbuotojų prieš mokinius; mokinių prieš švietimo įstaigų darbuotojus;
- 6.3. švietimo įstaigų darbuotojų prieš kitus tos įstaigos darbuotojus;
- 6.4. mokinių tėvų (globėjų, rūpintojų) prieš mokinius, mokytojus.

7. Prevencija suprantama kaip priemonės ir būdai, kuriais siekiama užkirsti kelią socialinės rizikos veiksniams atsirasti arba jų įtakai sumažinti, stiprinti apsauginius veiksnius. Prevencija yra nuolatinis, cikliškas (ne baigtinis) procesas, apimantis esamų arba potencialiai galimų problemų identifikavimą, tinkamų priemonių joms spręsti parinkimą ir vykdymą, poveikio į(si)vertinimą ir tolesnių veiksmų planavimą.

8. Prevencijos priemonės, nukreiptos į visus mokyklos mokinius, padeda išvengti problemų (pvz., patyčių ar kitokio smurto) atsiradimo ir mažinti egzistuojančių problemų mastą. Tiems mokiniams, kuriems visai mokyklai taikomos prevencijos priemonės yra nepaveikios ir jų nepakanka, taikomos papildomos prevencijos priemonės ar (ir) programos, teikiama švietimo pagalba.

9. Intervencija suprantama kaip mokyklos vadovo, pavaduotojo, mokytojų, švietimo pagalbos specialistų ir kitų mokyklos darbuotojų (toliau – mokyklos darbuotojai) koordinuoti veiksmai, nukreipti į smurto ir patyčių stabdymą, taip pat – švietimo pagalbos priemonių visumą.

II SMURTO IR PATYČIŲ STEBĖSENA, PREVENCIJA MOKYKLOJE

10. Smurto ir patyčių prevencija, intervencija yra svarbi mokyklos veiklos dalis, kurios planavimu, organizavimu ir stebėseną rūpinasi generalinis direktorius, mokyklos direktorius, Mokyklos gerovės komandos nariai, klasių vadovai, pavaduotojai ugdymui, o jos vykdyme dalyvauja visi mokyklos bendruomenės nariai.

11. Generalinis direktorius yra atsakingas už mokyklos Tvarkos aprašo parengimą ir vykdymą, už stebėsenos rezultatais paremtą kasmetinio mokyklos smurto ir patyčių prevencijos priemonių plano parengimą, jo pristatymą mokyklos bendruomenei ir vykdymą.

12. Smurto ir patyčių prevencijos, intervencijos vykdymo tvarkos įgyvendinimą koordinuoja Mokyklos gerovės komanda, kuri kasmet:

12.1. inicijuoja ir koordinuoja anoniminės mokinių, tėvų (globėjų), mokytojų/darbuotojų apklausos vykdymą ir apibendrina jos rezultatus;

12.2. surenka apibendrintus duomenis iš klasių vadovų, mokyklos direktoriaus ar pavaduotojų ugdymui dėl mokykloje fiksuotų pranešimų apie patyčias ir atlieka jų analizę;

12.3. remiantis apklausos ir pranešimų apie patyčias analizės duomenimis, rengia smurto ir patyčių prevencijos ir intervencijos priemonių planą;

12.4. aptaria turimą informaciją, svarsto prevencijos ir intervencijos priemonių taikymo plano turinį Mokyklos gerovės komandos posėdyje.

12.5. teikia siūlymus generaliniam direktoriui, mokyklos direktoriui dėl smurto ir patyčių prevencijos, intervencijos priemonių įgyvendinimo mokykloje, mokytojų ir kitų mokyklos darbuotojų kvalifikacijos tobulinimo prevencijos ar intervencijos srityje ir kitais klausimais;

12.6. individualiai dirba su smurto ir patyčių atvejais, kai vienas iš dalyvių yra suaugęs bendruomenės narys arba kai į juos kreipiasi klasės vadovas išnaudojęs numatytas pagalbos priemones;

12.7. teikia siūlymus generaliniam direktoriui, mokyklos direktoriui dėl mokyklos Tvarkos aprašo tobulinimo;

12.8. konsultuoja bendruomenės narius smurto ir patyčių prevencijos ir intervencijos klausimais.

13. Klasės vadovai kasmet išanalizuoja ir apibendrina turimus pranešimus apie smurtą ir patyčias tarp mokinių, informuoja Mokyklos gerovės komandos narius - el.p. mgk@gravitasschola.lt, apie prevencijos, intervencijos taikomų priemonių rezultatus klasėje, teikia kitą svarbią informaciją, susijusią su smurtu ir patyčiomis.

III PATYČIŲ INTERVENCIJA MOKYKLOJE

14. Visais smurto ir patyčių atvejais kiekvienas mokyklos administracijos atstovas, pedagogas ar švietimo pagalbos specialistas, kitas mokyklos darbuotojas nedelsdamas reaguoja:

14.1. įsikiša pastebėjus smurtą ir patyčias – nutraukia bet kokius tokį įtarimą keliančius veiksmus;

14.2. primena asmeniui, kuris tyčiojasi, mokyklos nuostatus ir elgesio taisykles;

14.3. jei nukentėjusiam reikia pagalbos, kreipiasi į institucijas (pvz., policija, greitoji pagalba); pagalbą galinčius suteikti asmenis (tėvus (globėjus, rūpintojus) ar mokyklos darbuotojus);

14.4. patyčių atvejį nedelsiant, bet ne vėliau kaip kitą darbo dieną, registruoja Mokyklos gerovės komandos patyčių registracijos žurnale (priedas Nr. 2), pateikdamas užpildytą pranešimo apie smurtą ir patyčias formą (priedas Nr.1).

15. Registracijos žurnalą pildo Mokyklos gerovės komanda.

16. Pastebėjus kibernetines patyčias ar gavus apie jas pranešimą:

17. išsaugo vykstančių kibernetinių patyčių įrodymus ir atveją nedelsiant, bet ne vėliau kaip kitą darbo dieną, registruoja Mokyklos gerovės komandos patyčių registracijos žurnale (priedas Nr. 2), pateikdamas užpildytą pranešimo apie smurtą ir patyčias formą (priedas Nr.1).

18. Klasės vadovas gavęs informaciją apie smurtą ir patyčias tarp mokinių nedelsiant:

18.1. išsiaiškina ir įvertina situaciją;

18.2. organizuoja individualius pokalbius su smurto ir patyčių dalyviais, nedelsiant, bet ne vėliau kaip sekančią darbo dieną informuoja jų tėvus (globėjus, rūpintojus): pirmą kartą - elektroniniame dieninyne, antrą kartą - telefonu, trečią kartą kviečia mokinių tėvus dalyvauti individualiame pokalbyje;

18.3. vykdo tolesnę patyčių situacijos stebėseną;

18.4. nesibaigus smurto ir patyčių situacijai, jai kartojantis, ketvirtą kartą informaciją perduoda MGK nariams ir pateikia visas turimas užpildytas formas ar turimą informaciją raštu;

18.5. esant sudėtingesnei situacijai, iš karto inicijuoja MGK posėdį.

19. MGK vadovas ar įpareigotas MGK narys:

20. kasdien peržiūri registracijos žurnalą, peržiūri užregistruotus patyčių atvejus, juos įvertina ir nedelsiant, bet ne vėliau kaip kitą darbo dieną deleguoja:

20.1. klasių vadovams - kai smurto ir patyčių situacijoje abu ar daugiau dalyvių yra mokiniai;

20.2. informuoja mokyklos direktorių, generalinį direktorių ir atvejo stebėseną deleguoja MGK - kai smurto ir patyčių situacijoje vienas iš dalyvių yra suaugęs bendruomenės narys.

20.3. Kibernetinių patyčių atveju pateikia pranešimą interneto svetainėje adresu adresu www.draugiskasinternetas.lt:

20.3.1. jei panaudota vaizdinė informacija yra viešas kibernetinėje erdvėje patyčių ir smurto atvejis:

20.3.2. jei informacija yra vieša, kuri pagal Nepilnamečių apsaugos nuo neigiamo viešosios informacijos poveikio įstatymą yra priskiriama draudžiamai skleisti informacijai.

20.4. sistemina ir analizuoja pranešimų apie patyčias, kur vienas patyčių dalyvis suaugęs bendruomenės narys formas (priedas Nr.1);

20.5. esant sudėtingam patyčių atvejui (kai kreipiasi klasės vadovas) inicijuoja MGK narių pasitarimą, o prireikus ir MGK posėdį atvejui aptarti ir situacijai įvertinti;

20.6. numato veiksmų planą (gali būti individualūs pokalbiai su skriaudėju, skriaudžiamuoju, stebėtojas, jų tėvais, klase, psichologo, socialinio pedagogo pagalba kt. priemonės), supažindina su jo nevykdymo pasekmėmis skriaudėją ir jo tėvus (globėjus, rūpintojus); esant poreikiui koreguoja veiksmų planą;

20.7. vykdo plane numatytas veiklas, stebi, analizuoja, organizuoja pakartotinius susirinkimus situacijos įvertinimui;

20.8. kitiems patyčių dalyviams pagal individualius poreikius mokykloje organizuoja švietimo pagalbos specialistų ar pedagogų pagalbą.

20.9. kartą per mėnesį informuoja mokyklos direktorių, generalinį direktorių, vykdomąjį direktorių apie esamą smurto ir patyčių situaciją mokykloje.

20.10. ypatingais atvejais (esant fiziniam smurtui), arba jei numatytas veiksmų planas teigiamo rezultato neduoda, smurto ir patyčių sustabdyti nepavyksta, informuoja mokyklos vadovą ir kreipiasi į policiją ir VTAS.

21. Generalinis direktorius, mokyklos direktorius, vykdomasis direktorius gavęs informaciją apie administracijos atstovo, mokytojo, švietimo pagalbos specialisto ar kito darbuotojo patiriamas patyčias arba jiems pasityčiojus iš mokinio:

21.1. veda individualius pokalbius su skriaudėju ir skriaudžiamuoju;

21.2. apie įvykusį smurto faktą nedelsdamas, bet ne vėliau kaip kitą darbo dieną praneša psichologinės pagalbos teikėjui ir rekomenduoja smurtavusiam ar smurtą patyrusiam asmeniui kreiptis psichologinės pagalbos;

21.3. supažindina skriaudėją su rekomendacijų nevykdymo pasekmėmis;

21.4. ypatingais atvejais (esant fiziniam smurtui) informuoja policiją ir VTAS.

22. Patyčias patiriantis mokinys ar patyčių stebėtojas, mokinys, matęs ir žinantis apie patyčias:

22.1. nedelsiant informuoja bet kurį mokyklos darbuotoją kuriuo pasitiki;

22.2. apie patirtas ar matytas patyčias gali pranešti žodžiu, parašęs laišką į elektroninį dienyną dalyko mokytojui, klasės vadovui, pagalbos specialistams, administracijai.

23. Smurtą, patyčias patiriančio mokinio tėvai (globėjai, rūpintojai) arba tėvai (globėjai, rūpintojai), žinantys apie klasėje vykstančias patyčias:

23.1. patyčių atvejį registruoja mokyklos Mokyklos gerovės komandos patyčių registracijos žurnale (priedas Nr. 2), pateikdamas užpildytą pranešimo apie smurtą ir patyčias formą (priedas Nr.1)

23.2. arba nedelsiant informuoja klasės vadovą ir/ar socialinį pedagogą, ir/ar administracijos atstovus apie mokinio patiriamas patyčias susitartu būdu (telefonu, elektroniniu laišku, žinute dienyne ar asmeniškai). Anoniminiai pranešimai nesvarstomi.

23.3. sužinoję apie viešą patyčių kibernetinėje erdvėje panaudojus vaizdinę informaciją atvejį, ir smurtaujančio ir smurtą patiriančio nepilnamečio mokinio tėvai (globėjai, rūpintojai), privalo apie tai pranešti LR ryšių reguliavimo tarnybai pateikdami pranešimą interneto svetainėje adresu www.draugiskasinternetas.lt.

24. Mokyklos darbuotojas, gavęs informacijos iš tėvo (globėjo, rūpintojo) ar mokinio, smurto ir patyčių atvejį registruoja apraše nustatyta tvarka.

IV. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

25. Visi dokumentai, esantys vaiko/mokinio asmens byloje, ir duomenys, susiję su vaiku ir jo asmeniniu gyvenimu yra konfidencialūs ir naudojami tik tiek, kiek tai būtina atsakingiems fiziniams ar juridiniams asmenims atlikti pavestas funkcijas, užtikrinti vaiko teises ir teisėtus interesus.

„GRAVITAS SCHOLA“ MOKYKLA

Pranešimas apie patyčias

_____ Nr. _____
 (data) (Patyčių registracijos žurnale)

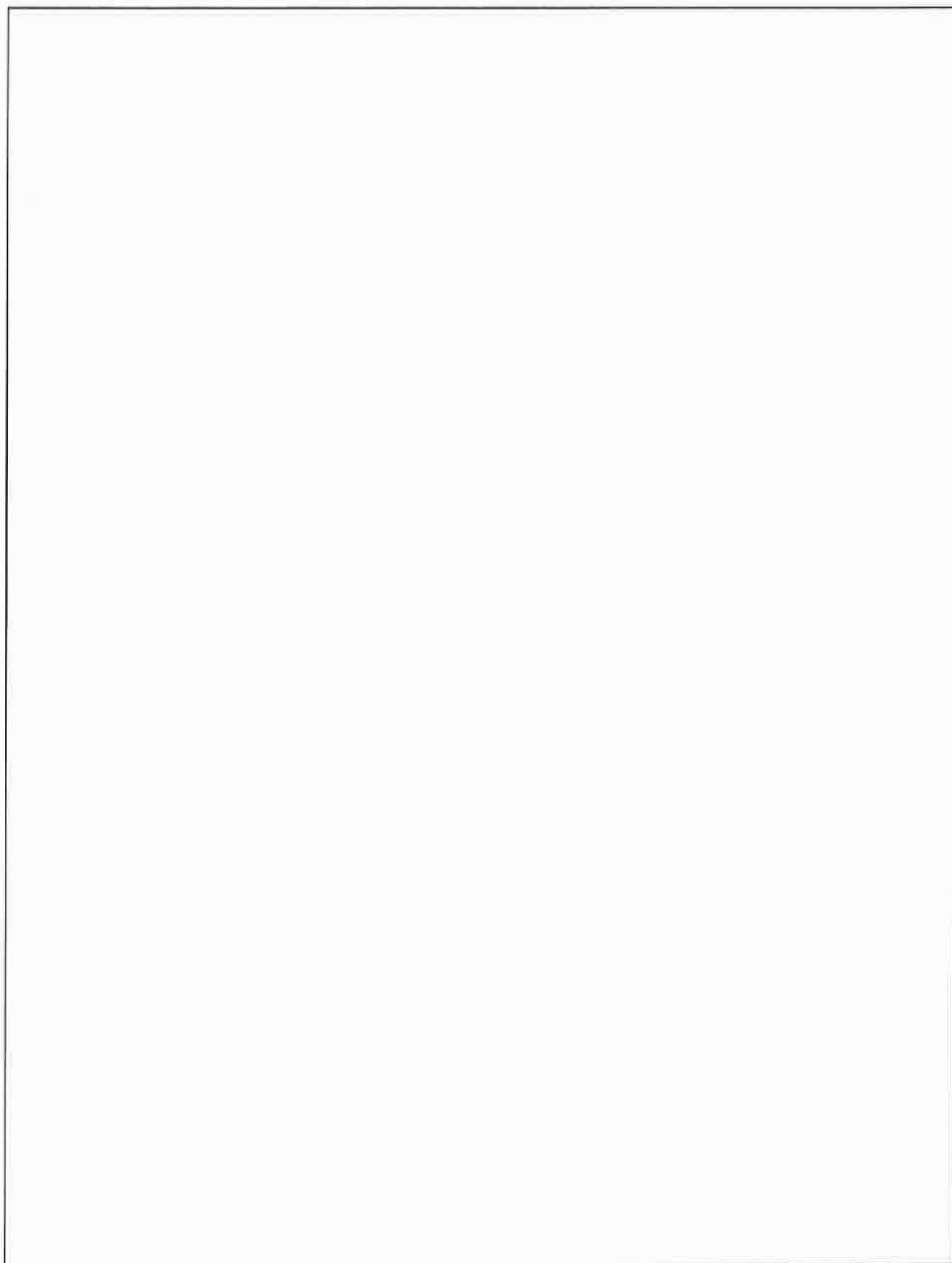
I. Bendrieji duomenys

Patyčios įvyko (data, val.)	
Kur įvyko patyčios	
Kas praneša apie patyčias	
Patyčių forma (<i>apibraukti arba įrašyti</i>)	
Žodinės: pravardžiavimas, grasinimas, ujimas, užgauliojimas, užkabinėjimas, erzinimas, žeminimas ir pan.	
Fizinės: mušimas, spardymas, spaudimas, dusinimas, užkalbinėjimas, turtinė žala ir pan.	
Socialinės: socialinė izoliacija arba tyčinė atskirtis, gandų skleidimas ir pan.	
Kibernetinės: skaudinančių ir gąsdinančių asmeninių tekstinių žinučių ir/ar paveikslėlių siuntinėjimas, viešų gandų skleidimas, asmeninių duomenų ir komentarų skelbimas, tapatybės pasisavinimas, siekiant suteršti gerą vardą arba santykius, pažeminti ir pan.	
Kita:	

II. Duomenys apie patyčių dalyvius

Asmens, patyrusio patyčias, vardas, pavardė (jei mokinys, nurodoma ir klasė)	
Asmens(-ų), kuris (-ie) tyčiojosi, vardas, pavardė (jei mokinys, nurodoma ir klasė)	
Asmens (-ų), stebėjusio (-ių) patyčias, vardas, pavardė (jei mokinys, nurodoma ir klasė)	

III.Stebėto įvykio aprašymas



IV. Veiksmų planas

Su asmeniu, patyrusiu patyčias	
Su asmeniu, kuris tyčiojosi	
Su stebėtojais	

Su patyčių dalyvių tėvais	
Su kitais mokyklos darbuotojais	
Kita (įrašyti)	

**“GRAVITAS SCHOLA” MOKYKLOS PATYČIŲ ATVEJŲ REGISTRAVIMO
ŽURNALAS**

Data		
Pranešusiojo vardas, pavardė, pareigos		
Naudotos patyčių formos (F, Ž, K, S)		
Patyčias patyrė	Mokinys, klasė	
	Vyras / moteris	
Tyčiojosi	Mokinys, klasė	
	Vyras / moteris	
Pastabos		
Parašas		